рівника з розслідування, з метою його подальшого передання компетентному органу іноземної держави; 2) в які строки прокурор, як процесуальний керівник з розслідування повинен розглянути вказане клопотання; 3) яке процесуальне рішення він може прийняти за результатами розгляду клопотання; 4) яким процесуальним документом оформити рішеннящодо розгляду клопотання; 5) в який строк повернути клопотання разом з матеріалами кримінального провадження та відповідними додатками на доопрацювання слідчому, або все зазначене після погодження направити вищестоящому прокурору для подальшого його передання на розгляд уповноваженому центральному органу.

Відсутність чіткої правової регламентації щодо вказаних аспектів, лише сприятиме виникненню певної плутанини і неузгодженості, затягуванню у розгляді таких клопотань. Не можна виключити й халатного відношення, і навіть певні зловживання з боку відповідних уповноважених осіб.

При визначенні умов, за яких слідчий має право звернутися з клопотанням до прокурора про передачу незавершеного кримінального провадження доцільно врахувати наступні обставини: 1) існування процесуальних строків з обов'язковим зазначенням дати їх закінчення; 2)наявністьповідомлення про підозру; 3) чи прийняте рішення щодо речових доказів, якщо такі є;4) чи обов'язково виконані у повному обсязі на території України всі необхідні та можливі за відсутності підозрюваного процесуальні дії; 5)чи враховані вимоги відповідних міжнародних договорів щодо перекладу матеріалів кримінального провадження; 6) чи належнозброшуровані,пронумерованіматеріали кримінального провадження разом з описом і наявними у ньому додатками.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 1 верес. 2017 р.: (офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А,В,, 2017. – 372с. – (Кодекси України)

2. Генеральна прокуратура України. Міжнародні договори України:// [Електронний ресурс] – Режим доступу:https://www.gp.gov.ua/

3. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS 073)Страсбург, 15 травня 1972 року https: // [Електронний ресурс] – Режим доступу://www.gp.gov.ua/ua/mijbogato.html/.

Філіпп Анастасія Володимирівна
к.ю.н., ст. викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОТЕРПІЛІ ВІД ЗЛОЧИНІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Поняття жертви злочину з давних часів використовується у кримінології. Незважаючи на те, що активна увага віктимологічній складовій стала приділятись лише в останні десятиліття (проблематика віктимології стала більш активно та широко розглядатись у навчальній та науковій літературі), безспірним є твердження про те, що жертва злочину посідає одне з ключових місць в механізмі злочинного посягання.

Не секрет, що значна частина злочинців цілком «свідомо» обирають своїх жертв, і мова йде не лише про злочини проти особи. Іншими словами, зловмисник завжди обирає хоча б на підсвідомому рівні на кого посягнути навіть у сфері злочинів проти власності, громадського порядку і моральності та у багатьох інших. Віддзеркалення «портрету» середньостатистичної жертви злочину певним чином вказує і на самих злочинців. Які жертви злочинів – такі й злочинці. Зрозуміло, що це не означає тотожність злочинця та жертви, проте дозволяє виокремити чіткі звязки та закономірності.

Останні роки Україна знаходиться у достатньо складному соціально-економічному становищі. Численні реформи, антитерористична операція та інші суспільно-політичні події негативним чином впливають на стан злочинності в цілому.

В той же час, оперуючи абсолютними показниками злочинності в Україні, можна констатувати той факт, що починаючи з 2013 року і до сьогоднішнього часу, спостерігається зменшення загальної кількості злочинів, що вчиняються на нашій території. У 2013 році було зареєстровано 563560 злочинів, у 2014 – 529139, у 2015 – 565182, у 2016 – 592604, у 2017 – 523911 злочинів відповідно. Як можна побачити, з огляду на показники злочинів які були зареєстровані протягом року (у названий період), в перспективі п’яти років їх кількість дещо зменшується. Змінюються типи та види найбільш поширеної злочинної поведінки, проте загальна кількість стає меншою.

Поряд із цим, питання про кількість жертв, які постраждали протягом року від злочинних посягань – ставиться дуже рідко чи не ставиться взагалі. Навіть ЗМІ, у яких охоче розказують про «збільшення» рівня злочинності та «погіршення» ситуації зазвичай обходять це питання стороною. Тим не менш, навряд чи можна надати комплексну характеристику злочинності за певний проміжок часу, оминувши увагою жертв злочинів. В решті решт – жертва злочину це обов’язковий «учасник» злочинного посягання майже для всіх діянь передбачених Кримінальним кодексом України.

Огляд статистичних даних Генеральної прокуратури України (щорічні Єдині звіти про злочинність з 2013 по 2017 роки) показує, що починаючи з 2013 року, в Україні було зареєстровано відповідну кількість жертв злочинів: 2013 рік – 426651 особа, 2014 – 393532 особи, 2015 – 412689 осіб, 2016 – 444617 осіб, 2017 – 374238 осіб. Як можна побачити, після суттєвого спаду у 2014 році, кількість жертв значно зростає до 2017 року, у якому спостерігається різке падіння.

Кількість жертв у 2017 році – менша ніж на перший рік у вибірці, а тому в цілому можна сказати, що спостерігаються загальні довготривалі тенденції щодо зменшення кількості потерпілих від злочинів протягом 2013-2017 років. Дані процеси відбуваються на «фоні» загального зменшення кількості вчинюваних щорічно злочинів.

Більш глибокий аналіз статистичних даних Генеральної прокуратури дозволяє в цілому підтвердити наведені вище дані. Так, згідно зі статистикою по жертвам злочинів у період з 2013 по 2017 роки, спостерігається зменшення кількості потерпілих від злочинів жінок. Якщо у 2013 році від злочинів в Україні постраждало 170439 жінок, то у 2014 вже – 147800, у 2015 – 156190, у 2016 – 167099, а у 2017 – 133633 жінки. Наведені показники чітко демонструють зме-

ншення кількості посягань на осіб жіночої статі в Україні.

Схожа ситуація простежується і в сфері потерпілих неповнолітніх та малолітніх осіб. Станом на кінець 2013 року від злочинів постраждало 7446 неповнолітніх, 2014 – 4996, 2015 – 4809, 2016 – 4838, 2017 – 4095 неповнолітніх. Дані щодо неповнолітніх потерпілих виглядають доволі оптимістично, адже їх кількість зменшилась майже вдвічі. Що стосується малолітніх осіб, які стали жертвою злочину, то протягом 2013 року їх зареєстровано – 3267 осіб, протягом 2014 року – 2345 осіб, 2015 – 2241, 2016 – 2362, 2017 – 2208 осіб. Такі дані також виглядають оптимістично та вказують на безумовне зменшення кількості малолітніх потерпілих в Україні.

Окреслені вище тенденції можна розглядати як позитивні в цілому, та зробити загальний висновок про помірне зменшення загальної кількості потерпілих від злочинів в Україні. Поряд із цим, необхідно зробити декілька уточнень, які певною мірою впливають на значимість висновків.

Перш за все, загальна кількість жертв злочинів зменшується поряд із загальним зменшенням кількості вчинюваних в Україні злочинів, що доволі справедливо. Окремі збільшення спостерігаються у роки збільшення кількості злочинів в країні (зокрема у 2015 та 2016 роки).

Другим важливим фактором, який впливає на загальну «позитивну» оцінку кількості жертв злочинів в Україні є загальна чисельність населення. Так, на початок досліджуваного періоду, у 2013 році чисельність населення України була фактично більшою, адже не було втрачено контроль над низкою регіонів (АР Крим, частина Донецької та Луганської областей). Це означає, що помірний темп зменшення загальної кількості жертв злочинів співпадає з різьким статистичним «обвалом» чисельності населення України на підконтрольній території. Іншими словами, чисельність жертв злочинів зменшилась не суттєво, а ось чисельність населення України на територіях які включені у вибірку по даним параметрам – зменшилось суттєво (на декілька мільйонів осіб). Це означає, що при обчислені коефіцієнту кількості жертв від злочинів на 100 тис. населення, наведені вище цифри будуть виглядати не так перспективно, і фактично, ми побачимо збільшення кількості жертв в пропорційному відношенні.

В третіх, з урахуванням пропорції зменшення кількості злочинів в цілому, зменшення кількості жертв злочинів та змінами у структурі та характері злочинності, можна констатувати збільшення «навантаження» на кожну жертву сьогодні та в майбутньому. Іншими словами, на одну особу протягом останніх кількох років (з 2015 року) припадає в середньому більше злочинів, аніж у попередні. Збільшення ж кількості тяжких та особливо тяжких злочинів вказує на те, що жертви злочинів зазнають більш суттєвих посягань сьогодні, аніж три роки тому.

На останок необхідно відзначити, що загальні позитивні зрушення які спостерігаються сьогодні повинні бути підкріплені активним діями та рішучім бажанням подолати злочинність та навести порядок у державі. Наведені вище статистичні показники та основні тенденції злочинності останніх років вказують на те, що правоохоронним органам необхідно ще багато чого зробити для поліпшення ситуації в цій сфері. Безсумнівно, для якісного захисту громадян від злочинності, необхідне прийняття цілого пакету законодавчих актів, який би був спрямований на захист жертв злочинів, їх реабілітацію інтеграцію в суспільство (після окремих злочинів).